

NÁDASI KRISZTINA

Moszkva, 2022. március 4.

– Ma sem rendeltek haza minket.

Valóságunkba dörren ez a mondat, mint a puszkagolyó. Ádámnak nem kell folytatnia, tudom, hogy ez mit jelent, már megbeszéltük, folyton erről beszélünk. Ha otthon nem éreznek felelősséget irántunk, akkor nekünk kell cselekednünk. A Külügyminisztérium úgy gondolja, mi itt biztonságban vagyunk. Budapestről könnyű így gondolni.

– Délben néztem a jegyeket – mondom. – Isztambulba indítanak még járatot, onnan hazajuthatunk.

Ádám bólint. Megfogja a kezemet, és magához húz. Még kabátban van, itt állunk az előszobában, én már idependerültem, amikor beütötte a kapukódot, bár a lift még soha ilyen lassan nem ért fel a tizennyolcadikra, mint ma. Őrá vártam egész nap. Erősen szorítom a derekát, hátha attól jobb lesz. Nem lesz jobb. Nem is tudom, miért hisszük, hogy a nagykövetség bezár vagy legalábbis leépít. Elvileg Ádáméknak kellene törődniük minden magyarral, aki idekint bajba kerül. Vagy csak minden magyarral.

Ötödik napja tart a háború, azaz a *Harry Potter* ötödik részét nézzük ma este a gyerekekkel összebújva a nappali kinyitható kanapéján. Az én ötletem volt a mozimarton, akkor még azt reméltem, a nyolcadik részre a mi helyzetünk is megoldódik. Tulajdonképpen azt vártam, Ádámot hazahívják, mert akkor a felmentő sereg rólunk is gondoskodik.

– Április negyedikére van csak jegy – mondom Ádámnak, amikor belép a hálóba. Ő fektette a gyerekeket, mármint Bencét, mert Zsuzsa nagylány, tizenhat évesen beéri egy öleléssel este kilenckor, aztán ugyan még csetel a barátjaival, de mi többet színét se látjuk.

– Az még egy hónap – jelenti ki a nyilvánvalót. – Mi az isten lesz itt egy hónapig?

– Akkor ne vegyem meg? – kérdem félve.

Ötezerszer átrágtuk, hazamenjünk-e autóval, egyetlen magyar barátunk, Peti már két napja kocsiba vágta magát, kilenc órán keresztül vizsgálták őt és a BMW-t a határon, én ennek nem teszem ki a gyerekeket, mi négyen vagyunk, nem is végeznénk kilenc óra alatt, így a kérdést fel sem vetem. Csak ülünk a franciaágyon, és várjuk a csodát. Jól jönne most *Harry Potter* varázspálcája, mert nem működik az, hogy nem teszünk semmit, és a problémák unalmukban megoldássá zsugorodnak. Ez a háború csak kumulálódni fog. Ádám nem hisz az optimista előrejelzésekben, máris Moldávia megtámadását vizionálja, félti az észteket, még álmában is Lettország népsűrűségéről motyog.

– De – vakkantja végül, eltakarja az arcát, és végigdől mellettem.

Veszem elő a hitelkártyámat, intézem a foglalást, a rubelünk erre még jó, nyomtatom a repjegyet, mert ki tudja, mi lesz itt még, a papír a biztos. Miután lekapcsolom a villanyt, összebújva nem alszunk.

Másnap reggel leszaladok tejért, még mielőtt a gyerekek suliba indulnának. A panelünk előtti kis parkban ugyanolyan tempóban ugyanazok az oroszok sétálnak, mint tegnap és tegnapelőtt és egy hete. Semmi nem változott. Vagyis de? A szemben lévő Tesco zárva. Odabent sötét, a polcok éppen feltöltve, csak életnek nincs jele. Hát ez is kivonult az országból. Minden megválto-

zott. Megkövülve ácsorgok egy percre, aztán megrázom magam. A sarkon van egy orosz kisbolt, a szuszibár mellett, jó lesz.

Időben vagyok, mégis szaladok, csizmám sarka kopog a hidegtől foltos aszfalton.

A bolt tele van vásárlókkal. Ahogy két polcsor közt átvágok, átvillan az agyamon, milyen szerencsés, hogy Putyin rendeletbe adta, hogy csak az a bolt nyithat ki, aminek három hónapra elegendő tartaléka van. Legalább tudom, hogy van áru.

– Visszasírom a COVID-ot – jegyzi meg egy nő mellettem, amikor megállok a hűtőknél.

Elborzadva látom, hogy a tej kétszer annyiba kerül, mint tegnap. Te jó ég, mi lesz itt egy hónap múlva? Fogok három doboz tejet, beállok a sorba. Elöttem egy öltönyös férfi fizet, azaz fizetne.

– Elutasítva – mondja neki a kasszás.

– Nem lehet – morog a férfi, tipikusan széles orosz homlokán összeszaladnak a redők.

A másik kasszából a lány kinyújtja a nyakát, ahogy átnéz a kolléganőjéhez.

– A HSBC már bezárt – mondja a vásárlónak.

A férfi nem jut szóhoz. Az eladó visszaadja neki a kártyát.

– Most mi lesz? – kérdezi végül a férfi.

– Van számlája másik banknál? Hitelkártya? – kérdezi a lány.

A férfi halántéka gyöngyöket vet, ahogy remegő kézzel a tárcájához nyúl. Felmutat egy másik plasztikkártyát, a kasszás bólint. A fizetés sikerül, én következem a tejemmel, és még hazafelé sietve is azon gondolkodom, a mi bankunk is bármelyik nap kivonulhat, ki kellene vennünk a pénzünket.

Ébéd helyett futni megyek a panelünk mögötti erdőbe. Gyönyörű helyen lakunk, Moszkva déli részén, a világon nem sok ilyen nagyváros van, a metrómegálló éppen olyan messze, mint az ősfás park. Ködben úszik a táj, a fenyők közé nem fúj be a szél, megül az ágakon a gyanta illata. A fák boldogok. Nem kombinálnak, nem jövőterveznek. Én is szeretnék növény lenni, nem érteni, vegetálni.

De én képtelen vagyok rá.

A pénzhelyzeten rágódom, a devizaszámlákról nem lehet se készpénzt kivenni, se külföldre utalni. Ez nem hivatalos, mi csak azért tudjuk, mert a nagykövetség pénzügyi vezetője addig ütötte az asztalt, míg ki nem derült, miért nem sikerült egyik utalásuk sem. Nagy nehezen megszerezte azt a levelet, amit a kormány minden banknak elküldött, részletezve, mit lehet egy banknak, és mit nem lehet. Ádámék hiába hivatkoztak diplomáciai mentességre, hogy kiutalhassák a munkabéreket a magyar dolgozók magyarországi számlájára. Így jártak.

Zsuzsi hazaér a suliból, meg sem várom, hogy levegye a kabátját, elmondom neki, hogy hazaköltözünk, transzban lépked hozzám egyre közelebb, magából kikelve ismételtgeti:

– Ez nem lehet igaz!

Nem szid se engem, se Putyint, nem mondja, hogy ne menjünk, tudja, hogy majdnem ide sem költöztünk, mert apját épp akkor helyezték ide, amikor Oroszország a Krímet annektálta. Kamaszos egyszerűséggel sírva fakad és átölel. Leülök vele a kanapéra, mondom neki a semmit, hogy sajnos háború van, hogy mi külföldiek vagyunk, hogy mi nem maradhatunk bezárva, hogy mi nem értünk egyet azzal, hogy egy ország csak úgy bombát dob egy másikra, nem is igazán gazdasági megfontolásból, hanem tényleg csak úgy, mondom neki, hogy nem várjuk meg a kiutasítást, hogy nem akarunk kijárási tilalmat. Zsuzsi hozzám bújjik és bőg, ezt csináljuk percekig, majd egyszer csak kifakad:

– Ez nem igazság!

Felpattan, reszket az idegességtől, ökölbe szorul a keze, kinyitja a száját és sikolt. Az arca taknyos, beleragad a hosszú szőke haja.

Az én szememből is folyik a könny. Felállok és magamhoz szorítom.

– Mi lesz így Dimával? – hüppög, de nem válaszolok. A lányom kap még négy hetet, hogy az első szerelmével legyen. Ez lesz Dimával.

Zsuzsi lassan megnyugszik, adok neki egy pohár konyakot, és elmagyarázom, össze kell pakolnunk. Csomagszállító cégeket keresek a neten, de egyik sem vállal fuvar a határon túlra. Beírok az expatcsoportba, de senkinek nincs megoldása a hazaköltözésre. Egy német férfi írja, hogy ő megállapodott a céggel, oda bevisz néhány felcímkézett dobozt, az iroda utánaküldi, ha már van szolgáltatás.

– A lakás rendben – mondja Ádám, amikor ajtót nyitok neki. – A tulaj megérti, hogy hazamegyünk.

Végre egy jó hír. Bár számítottunk rá. Hét éve béreljük Ljubától a lakást, minden hónapban pontosan fizetünk, és vigyázunk az ingatlanra. Ja, és Ljubának ukrán a felesége.

– Hazamegyünk? – kérdezi Bence gyanakodva, őt Ádám hozta ma a nemzetközi iskolából, öt napból háromszor van hokiedzés. Dührohámot kap, amikor neki is elmondjuk. A barátai nevét sorolja, a hokicsapattal példálózik, oroszul káromkodik. Apja nyugtatgatja, de hasztalan. Tízéves fiunknak ez a valóság, nem emlékszik Magyarországra, hogy milyen volt Budapesten lakni, csak Nagyiék Debrecenjét ismeri, nem akar ott élni, ahol nyaralunk. Berohan a szobájába, magára vágja az ajtót, odabent tombol, könyvek és plüssmackók vágódnak a falhoz.

Ádám a szüleit hívja Skype-on. Nagyiék háza elég nagy, szívesen látnak minket, bár rettegnek, túl közel vannak a határhoz. Néznek vissza ránk, ott kucorgunk hármásban a kanapén, Ádám és én kétoldalt, köztünk Zsuzsi.

– Segíthetünk valamiben?

Ezt a kérdést is kétszázadszorra halljuk.

– Tudtatok váltani eurót?

Ezt is.

Ádám sóhajából megértem, ma én vagyok soros, hogy elmagyarázzam, nem, még mindig nem lehet rubelt semmire váltani, és nem, még mindig csak rubelt tudunk készpénzben kivenni a bankból.

– Hát azt nem érdemes forintra váltani – szusszan apósom.

Ezt is kétszázadszorra halljuk.

– Van a metró mellett egy ékszerbolt, megvesszük a legnagyobb kicse-szett gyémántot, és gyűrűbe rakatjuk – vágom rá mérgesen, pedig nem Ádám szülei tehetnek arról, hogy kutyaszorítóba kerültünk.

A nagylányomnak este mesét olvasok. Egy Enid Blyton-történetet egy nagyravágyó papírsárkányról, aki azt akarta, hogy magasabban szállhasson, de a természeti erők maguk alá gyűrték, és a sárban kötött ki.

Ádám kint áll a közlekedőben, a falnak támaszkodva. Egy héttel ezelőtt még rászóltam volna, vegye el a fejét a vakolatról, mert zsíros lesz a helye.